

ribo Amts 1ste Valgkreds (Hage), nemlig at Skolevæsenet er først og fremmest og ubetinget en Statsfag. Jeg vil sætte derimod, at Skolevæsenet er først og fremmest og ubetinget en Communesfag, og jeg er ganske enig med det ærede Medlem ligeoverfor (Kjær) i, at dersom Forældrene ikke havde større Interesse i og større Lyst til at faae deres Børn ordentligt underviste, end deres Sognepræst formeentlig har, hvor velvillig stemt han end kan være med Hensyn til Underviisningen, saa kunde ikke alle vore Foranstaltninger for Skolevæsenets Fremme hjælpe, og i denne Forældrenes naturlige Interesse for dette Spørgsmaal ligger ogsaa Berettigelsen til at fordrø, at Ordningen af Skolevæsenet mere og mere gaaer over til at blive en Communesfag. Man har meent, at, naar der fandtes en Mand i Communen med en ganske særegen Interesse for Skolevæsenet, saa var det meget helbigt, om man kunde vælge ham ind i Tilshynet. Man kunde imidlertid anvende det samme Argument paa en Mand, som havde stor Interesse for Veivæsenet, Fattigvæsenet osv.; men ikke desto mindre lader man en saadan Mand gaae ud af Sogneraadet, dersom han ikke bliver gjenvalgt dertil. Det forekommer mig, at man ikke kan anvende Reglen bedre i det ene Tilfælde end i det andet. Har Manden i sin Virksomhed vundet sine Medborgeres Tillid, og har han en saa stor Interesse for de communale Anliggender, saa vil han blive gjenvalgt, og bliver han det ikke, men bevarer sin Interesse for Communens Anliggender, saa vil der alligevel trods det, at han just ikke er indsat som lovlig Tilshynsmand, være Anliggender nok indenfor Skolevæsenets Omraade, paa hvilke han kan udøve sin Virksomhed. Der er umaadelig Meget, hvori en saadan Mand, hvadenten han er lovlig beskiftet Tilshynsmand eller ikke, kan være til Nytte saavel for Læreren som for Alt, hvad der angaaer Underviisningens Fremme. Han bliver altsaa ikke unyttig for Communen, fordi han ikke faaer et saadant Stempel paa sig som lovlig valgt Tilshynsmand. At det skulde være en Anke mod Sognepræsterne, at de have ført Tilshynet paa en saadan Maade, at de ikke have overhængt Skolelæreren hver anden Dag

i hans Virksomhed, kan jeg ikke finde rigtigt. At Præsten ikke møder mere end 2 Gange, er meget ofte en Roes for ham; maaskee endogsaa de to Gange i mange Tilfælde er formange; thi jeg har den Anskuelse, at man kan overmaade let komme til at controlere en Lærers Virksomhed uden at behøve at gaae hen i selve Skolen, see ham paa Tingene og forstyrre ham i hans Gjerning, og det vil ganske vist heller ikke falde Sogneraadets Medlemmer ind, som skulde føre dette Tilshyn. Det, at de blive valgte ogsaa dertil, vil ofte kunne forøge deres Interesse for dette Anliggende og styrke Læreren i at faae Skolens Forhold udviklede bedre, end hvis han stod mere isoleret. Men hans Gjerning behøver virkelig ikke noget dagligt eller minutløst Tilshyn; behøves et saadant, er Manden for længe siden ubrugelig.

Al de øvrige Forslag, som ere stillede, vil jeg meget fraraade to Forslag af den ærede Minister under Nr. 14 og det principale under Nr. 28; det subsidiaire Forslag under Nr. 28 derimod, som gaaer ud paa, at 4 Rd. forandres til 2 Rd., kan jeg ikke have Noget imod. Det forekommer mig, at naar der ikke er nogen Betænkelighed ved at tilstaae Sogneraadene at lægge saa høje Skatter, de ville, paa Beboerne i Communen og fordele dem, hvorledes de ville, saa er det dog beshynderligt, om de skulde spørge Amtsraadet, om de tør give 10 Rd. ud til en Regnskabsfører. De to Ting kan jeg ikke faae til at rime sammen. Med Hensyn til de øvrige Forslag vil jeg ligesom det ærede Medlem for Skanderborg Amts 2den Valgkreds (N. Jensen) slutte mig til dem, der ere opførte under Nr. 5, 6 og 31, og det derhenhørende Forslag under Nr. 42. Forslaget under Nr. 31 forekommer det mig ikke, at den ærede Ordfører for Forslagsstillerne nærmere har motiveret. Det gaaer jo ud paa at forandre Valgbestemmelseerne for Amtsraadet derhen, at de Høistbestattede vælge $\frac{1}{3}$ og Sogneraadenes Udsendinge $\frac{2}{3}$, og dette staaer jo i fuldstændig Samklang med Forslaget til at forandre „større“ og „mindre“ til henholdsvis „mindre“ og „større“, saa at, de to Forslag maae dele Sjæbne med hinanden.

Jeg skulde nu tillade mig et Par Ord om